

11. ročník
divadelního
festivalu

29.5. - 3.6.19

SNÁŘ Z TOVÁRNÝ

MAGAZÍN FESTIVALU DREAM FACTORY OSTRAVA 2019

4

sobota 1. 6. 2019

Jakub Žáček: Asi se rád sebedojímám

Dobří hoši, inscenace Davida Jařaba, kterou na festival přiveze Divadlo Na zábradlí. V roli Biskupa vystoupí herec Jakub Žáček. O den později ho pak můžeme vidět v inscenaci Mýcení.

V Divadle Na zábradlí jste v angažmá od sezony 2014/2015. Za tu dobu sa vám podařilo vytvořit vícero postav. V které z nich se cítíte nejlépe, respektive je vám některá z nich zvlášť blízká?

Nejblíže mi zatím je asi postava Pana herce z Požitkářů. Trapný nabob, jehož zbabělé hrdinství mě dojí. Ale když o tom tak přemýšlím, je ta dojemná trapnost asi obsažena ve všech mých rolích. To bude asi mnou. Asi se rád sebedojímám. A to je trapné.

Máte také solidní filmografii. Jaký je váš postoj k filmovému herectví, v čem je pro vás oproti tomu divadelnímu odlišné?

Je to jiné. Ve filmu se snažíte hrát realisticky (možná až dokumentárně). Divadlo má pracovat s nadsázkou a metaforou. Tam je zřejmý rozdíl v přiznané míře stylizace, myslím. Ale co já vím? Já jsem jenom herec.

Na Dream Factory vás můžeme vidět ve dvou rolích, jako Auersberga v Bernhardově Mýcení a Biskupa v inscenaci Dobří chlupci. Jaká byla práce na těchto rolích? Vyznačovala se něčím specifickým?

Při Mýcení jsme s Honzou Mikuláškem hledali dlouho míru aktualizace a lokalizace do našeho časoprostoru. Jan Miku-

PROGRAM – sobota 1. června 2019

13:00	DEN DĚTÍ S NADACÍ ČEZ NA HLUBINĚ Důl Hlubina - Maryčka	
14:00	DOBŘÍ CHLUPCI Divadlo Petra Bezruče	80'
17:00 a 20:00	PUNK ROCK Důl Hlubina – Sklípek	80'
18:30	RÁDCE Divadlo Jiřího Myrona	90'
19:00	NEPŘÍTEL LIDU Důl Hlubina – Kupelky	75'
21:00	ŽIVOT S KRAJTOU Důl Hlubina – Pod věží	
22:30	KRAČUN Důl Hlubina – Dream zóna	40'
23:00	440 HERCŮ Důl Hlubina – Dream zóna	40'

V moci divadla

S akordy půlnoční kytary u tří táboráků (reálného, digitálního a papírového) skončil třetí festivalový den. Začal soustředěnou diskuzí o moci divadla. Má to české vůbec nějakou, když nikomu z našich mocných nestojí ani za trošku cenzury? Moc nad návštěvníky Dream Factory divadlo jistě má, neboť jich na dnešní představení dorazilo opravdu dost. Diváci s mrazením v zádech vedli Soukromé rozhovory s Aluminiovou královnou a Americkým cisárem. S napětím zhlédli Transky, body, vteřiny a s okouzlením poetický svět Kračunu. Ti šťastní pak našli na svém buřtíku pihu knížete...

Jakub Liška

lášek víc hledá a experimentuje s předlohou. David Jařab si Dobré chlapce napsal a režíroval, a tak byla jeho představa od počátku jasnější. Časoprostorově jsme byli umístěni do nejasného času i místa, aby tento anekdotický apokryf fungoval obecněji.

Když si postavy s odstupem porovnáte se sebou – máte dojem, že jste tak trochu „Auersberger“, že i vaši osobu někdy v životě postihly „společenské neduhy“, které v Mýcení můžeme vidět? Jak je možné podle vás proti takovým vlivům „bojovat“?

Myslím, že je mi Auersberger blízký svým haurovským hurónstvím a zálibou v Magdaleně Sidonové jako objektu pozorování. Jinak zas až takové hovado jsem snad nikdy nebyl!

Ptal se **Mário Drgoňa**

Punk rock is not dead!

Ptali jsme se Filipa Bařiny, mladého režiséra inscenace Punk rock

Filipe, proč jste se rozhodli věnovat tematice teenagerů? A proč právě prostřednictvím Stephena textu Punk rock?

Celkově mě delší dobu zajímá přechod z dospívání do plné dospělosti. Jedná se o moment, kdy většina mladých lidí trpí krizí vlastní identity. Pro mě je to moment vědomého rozhodování o svém životě, což může být pro většinu teenagerů frustrující. Chtěli jsme poukázat na to, že dospívání je přirozený proces, který se ve většině případech neobejde bez bolestivých chvil. To je přirozené. Text Stephense nabízí ustálenou kom-

binaci charakterů, které jsou pro školní prostředí typickým rysem. My jsme se však rozhodli na příběh nahlížet skrz optiku hlavního hrdiny, který trpí duševní rozpolceností. Zajímá nás jeho duševní svět a hranice jeho imaginace. Chtěl jsem se těmto momentům věnovat podrobněji a pochopit tak příčiny chování hlavního hrdiny, které jsou v textu nedovysvětleny.

Vzpomínáte si i vy na své teenagerové časy? Byly v něčem podobné předloze inscenace?

Moje puberta se samozřejmě taky neo-

bešla bez komplikací. Vyrůstal jsem na sídlišti a občas bylo dost vrtkavé prosadit si v kolektivu své místo. Byl jsem trochu snílek, což v tomto prostředí nemusí být úplně výhodou. Moje hledání tedy bylo dlouhé, ale jsem za něj rád.

Jaký byl pro vás i pro herce proces zkoušení? Jaké bylo vracet se do dospívání?

Zkoušení bylo příjemné. Navíc jsme skoro všichni studovali spolu v jednom ročníku. Takže tvůrčí ostych šel stranou.

Ptal se **Mário Drgoňa**

Hochkunst

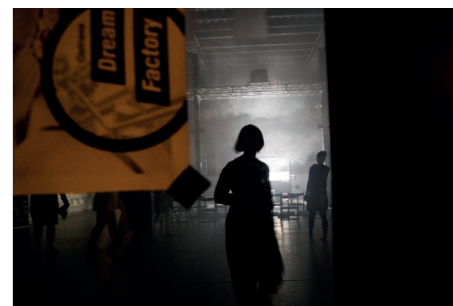
Už asi jen málokdo ze “současné” generace tuší, co to Kračun znamená. Ve zkratce jde o svátek zimního slunovratu, který později vystřídaly Vánoce. Každopádně je Kračun v režii Apoleny Vaníšové a Petra Krushi zajímavou instalací, neboli „objektovou performancí“, která se snaží (alespoň dle mého názoru) zprostředkovat legendu o bohu slunce v kontrastu s asociacemi současného lidského života. Mnoho

světél, páry, pump, příhrádek, vody a tak dále – to všechno tvoří formu, jejíž obsah je čitelný ne příliš jednoduše. To však předpokládám, ani není záměrem autorů. Otázkou je, do jaké míry tady ještě můžeme mluvit o divadle a kde začínají hranice něčeho zcela jiného. Snad se nemýlím, když tvrdím, že základem divadla by měl být konflikt a napětí, přičemž tyto aspekty zdánlivě absentovaly. Navzdory překvapí-

vě jasné struktuře celého díla jsem osobně největší napětí pociťoval při pádech kobylek, ptajíc se sám sebe – přežije to? Kračun je bezpochyby velkým a silným kusem práce; samotná statika objektů však může na kdekoho působit nedynamicky a únavně, obzvlášť s ohledem na fakt, že mnoho diváků se přišlo podívat bezprostředně po jiné inscenaci.

Mário Drgoňa

Pátek pohledem festivalových fotografů

V čem je ta moc?

Diskuze „Divadlo a moc“ přinesla doopravdy konstruktivní dialog a hodně (ba až moc) podnětů k zamýšlení a vyjádření. Otázky a problémy visí ve vzduchu, řešení však nemáme. Moc divadla je velká, kam a jak ji však usměrnit, aby se dostala ke správné cílové skupině – tedy lidem, kteří divadlo nenavštěvují? Nemá smysl plácát

se navzájem po ramenu; na druhé straně je proti ideji divadla jakkoliv násilně diváka přitáhnout. Je tedy čas na opětovné přehodnocení puškinovské ideje přesunu divadla z paláců na náměstí, nebo setrváme nadále v komfortní tvůrčí hybernaci divadelních sálů a studií?

Mário Drgoňa

ANKETA Jaký byste žil/a život, kdybyste se narodil/a jako příslušník opačného pohlaví?

Lucie Trmíková: Měla bych ho hodně podobný, protože si myslím, že docela muž jsem. Cítím v sobě ty mužské stránky. Rozhodnost. Racionalitu. Schopnost brát zodpovědnost za druhé.

Ondrej Spišák: Důfam, že by som bol krásna žena. A to je najhoršia konvenčná odpoveď, ja som si toho vedomý. Krásne ženy to majú asi ľahšie v živote. Vyznávam ale vlastne takú teóriu, že všetci ľudia sú krásni a aj všetky ženy sú krásne. Takže

hovorím skôr o tej duchovnej kráse, nie o tej na prvý pohľad viditeľnej fyzickej kráse. Dúfam, že po všetkých stránkach by som bol krásna žena, ktorá si uvedomuje svoje miesto v živote, zmysel svojho ženského a všetko, čo s tým súvisí.

Jakub Burýšek: Naši říkali, že kdybych se narodil jako holka, byl bych Petra. Takže Petra. Ale podotýkám, že jsem rád, že jsem chlap. Jako žena bych se rozhodně narodit nechtěl. A co bych dělala, kdybych

byla ženská? Byla bych letuška. Láhalo by mě, že bych mohla cestovat po světě.

Michal Hába: Zastával bych stejné feministické postoje, které zastávám teď jako muž. Ale měl bych to těžší. Což je přesně to, co vede člověka k feminizmu. Ne proto, že by byl zastáván zdůrazňování pohlaví nebo minorit, ale že je prostě za rovnostářský přístup.

Ptal se **Jakub Liška**

Jakub Burýšek: Toužil jsem po velké výzvě!

Dream Factory dováží do Ostravy ty nejlepší inscenace z celé republiky. V pátek jsme mohli vidět domácí představení, bezručácké Transky, body, vteřiny. Původní text Tomáše Dianišky v jeho režii. Úžasný divadelní zážitek. Představení má spád, takže se ani nepodíváte na hodinky a máte pocit, že trvalo pár vteřin. Body rozhodně sbírá. A je o jedné transce. Přinášíme rozhovor s Jakubem Burýškem, představitelem hlavní role.

V inscenaci Transky, body, vteřiny jsi hrál hlavní roli Zdeny, která neví, je-li muž, nebo žena, je-li na holky, nebo na kluky. Je to velmi dojemný příběh o nelehkém hledání vlastní identity, ale i místa ve společnosti. Jaké pro tebe bylo setkání s touto postavou?

Byla to radost z nové příležitosti, nové hledání, nový režisér, zajímavé téma, nervozita, jak si s tím poradíme, zkrátka nová výzva přede mnou a před námi. Už nějakou dobu jsem měl vnitřní pocit spojený s touhou po nějaké velké výzvě. A v divadle jako by to vycítili. Zdena je pro mě bezpochyby doposud nejnáročnější příležitostí. Chtěl jsem Zdenu zobrazit jako silného člověka, který si jde za svou touhou, svým štěstím a snaží se zvládat nástrahy osudu. Snažil jsem se čerpat ze svých pocitů, názorů a vnímání takového tématu. S velkou chutí a očekáváním jsme se pustili do zkoušení s Tomášem a celým týmem, který jsme si hned oblíbili.

Každý, kdo Transky viděl, si musel

všimnout tvého atletického těla, které se rýsuje pod sportovním tíllem. To jsi tak během zkoušení cvičil, aby ses dostal Zdeně pod kůži?

Nene, tak to nebylo. Chodil jsem běhat a sportovat zkrátka proto, abych pro sebe něco dělal a měl dobrý pocit, že se jen tak neválim a neflákám. To jsem ještě nevěděl, že role atletky Zdeny a později Zdeňka bude udělena mně. Když vyšlo obsazení, pustil jsem se do toho ještě intenzivněji s osobní trenérkou. Teď už to bohužel taková sláva není. Neměl jsem moc čas pravidelně cvičit a začal jsem snídat koblihy. Je to skvělý, ale musí to přestat! Aspoň ne tak často! Jinak bude Zdena vypadat jako zápasnice sumo a to už by byl asi trochu jiný příběh...

Co si myslíš o lidech, kteří se necítí dobře ve svém přirozeném těle a touží být někým jiným, nebo hledají lásku stejného pohlaví?

Na základě zkoušení a intenzivního hledání jsem si uvědomil, jak moc s takovými lidmi soucítím. Láska ke stejnému pohlaví tu vždycky byla a vždycky bude, nevidím v tom žádný problém, a pokud se člověk cítí být ve špatném těle, než do jakého se narodil, a je o tom opravdu vnitřně přesvědčený, myslím si, že by se to měl pokusit změnit.

Transky však kromě drsného a dojemného příběhu také srší humorem. Jak jste si jako tým užili zkoušení a odkud vyvěrala inspirace k humoru situací?

Spousta humorných situací a momentů už byla napsána Tomášem v textu. Myslím, že jsme na sebe všichni byli hezky napojení, on nám dával spoustu možností nabízet a zároveň nás motivoval, byl ochoten škrtat a nejednou upozadil svůj nápad a použil náš. Jasně jsme věděli, a bylo to řečeno hned na první čtené zkoušce, že to NEMŮŽE a NESMÍ být výsměch a posměch hlavní hrdince! Naopak výsměch společnosti, která ji obklopuje. Během zkoušení jsme se dost nasmáli, než začalo jít do tuhého a než nastaly vážné situace, i když i u těch bylo zpočátku těžké zachovat vážnost. Ale to bylo milou atmosférou a radostně rozverným souborem, který cítil, že dělá něco, co ho baví a naplňuje. Myslím, že jsme všichni pluli na takové tragickogroteskní vlně.

Velmi katarzním momentem celého představení je závěrečná píseň Creep. Zpíváš ji nádherně. Tento hit od kapely Radiohead obsahuje slova “But I’m a creep, I’m a weirdo”. Tedy jsem hnusák, jsem divný. Myslíš, že to jsou pocity, které občas zažíváme všichni? Můžou být pohonem k překročení vlastního stínu a posunu někam dál?

Jsem přesvědčený o tom, že takový pocit nebo myšlenku zažívá nebo alespoň jednou v životě zažil každý z nás. Myslím si, že když se tak stane, je čas se zastavit. Důležité je se asi nelitovat a neutápět svou frustraci, nejistotu, zmatek nebo zklamání v alkoholu nebo jiných drogách. Naopak se zamyslet nad sebou, nad svými vnitřními pocity. Zkrátka najít si spoustu času na sebe. Víím, že se to lehce píše a náročněji udělá, ale mně se to snad povedlo. Něco se zlomilo a mně se ulevilo. Tak snad jdu správným směrem, doufám, uvidíme.

Ptal se **Pavel Gejguš**

Michal Hába: Hlavní je provokovat k představitosti

V rybníce českého divadla působíte jako enfant terrible a vaše inscenace jsou pověstné svou smělostí, nábojem, prostořekostí a radikálním názorem. Proč tedy Nepřítel lidu? V čem je stále aktuální a palčivé drama z konce devatenáctého století?

Ibsenova Nepřítel lidu jsme si s Lachende Bestien vybrali právě pro jeho “aktualnost”, nebo lépe řečeno, protože bývá v každé době označován jako “překvapivě stále aktuální”. Tahle aktualnost za všech okolností a v každé době nám ovšem přišla podezřelá - jak může být stále aktuální hra stará “bezmála sto padesát let”? To se opravdu nic nezměnilo? Žijeme pořád ve stejném světě, který troskotá na stále stejných obtížích?

Už v původním Ibsenovi se samozřejmě nabízejí témata korupce moci či zneužívání principů demokracie, která by mohla být “obzvláště palčivá právě dnes”. Náš výklad se v tomhle snaží jít za horizont běžné interpretace už tím, že nabourává onu samozřejmou aktualnost a ptá se, kde vůbec vzniká možnost zneužívání demokratických principů, ptá se po hierarchické povaze moci a samozřejmě se také pozastavuje nad oháněním se pojmem “pravda”.

Má současné divadlo provokovat? Co by mělo v divácích probouzet a jaká témata otevírat?

Jak zmiňujete, já sice bývám označován za divadelního “provokatéra” nebo “radikála”, ale nepřijde mi, že bych dělal zas tak ostré divadlo. Rozhodně mi primárně

nejde o provokaci na první dobrou ve smyslu naštvat diváka. Samozřejmě, pokud má smysl vyprovokovat ke vzteklému nesouhlasu, proč ne, nebráním se tomu. Taková provokace je funkce - když se to hodí, proč ji nepoužít - jiná otázka ale je, jak moc je to dnes možné. Raději ale přemýšlím o provokování představitosti nebo o vyprovokování k jinému způsobu uvažování, k pohledu na věc z jiného úhlu. Je pak vlastně jedno, jestli se tomu říká provokace, zcizování nebo aktualizace.

Před Nepřítelem jsme inscenovali Hráče podle Dostojevského v Brně na Provázku a tam se nám v procesu dostalo do inscenace revoluční heslo z roku 68 “Všechnu moc imaginaci!” Musel jsem si připustit, že jsem ho do té doby chápal vlastně jen povrchně, ve smyslu “bylo by fajn, kdyby život byl pestřejší - jako umění”, ale podstata toho hesla je představit si nemožné, být ochoten si představit i to, co není, ale mohlo by být. Nesmířit se s tím, že žijeme v nejlepším z možných světů a “požadovat nemožné.” Samozřejmě mám na mysli ochotu si představit nekapitalistický svět či aspoň civilizaci, která není založená na destrukci životního prostředí ve prospěch hromadění zisků pro hromadění dalších zisků... Čili ano, současné divadlo by mělo provokovat, ale v široké škále způsobů, kdy hlavní je provokovat k představitosti.

V rámci festivalu proběhla debata s názvem Divadlo a jeho moc. Věříte v moc divadla? Je to i v dnešní době silný nástroj pro komentování společnosti, politiky, sociálních či ekologických otázek?

Obecně nemám rád obrat “věřit v něco”, víra je slepá a ve své podstatě dogmatická, raději jsem o něčem “přesvědčen” nebo za “něčím stojím”, protože to umožňuje o věcech pochybovat a být k nim kritický. Mohlo by se zdát, že jde o slovíčkaření, ale v zásadě už ve způsobu kladení otázek se zračí odpovědi. Je divadlo silný “nástroj pro komentování”, co má v lidech “probouzet” a jaká témata otevírat? Já se docela dobře můžu podepsat pod přesvědčení, že divadlo má komentovat realitu, otevírat (politická) témata a probouzet v lidech představi-

vost, zároveň ale myslím, že je dobře, když existuje divadlo, které proklamuje jiné cíle nebo chce působit jinak.

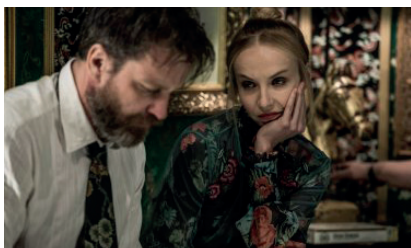
A k moci divadla: myslím, že je docela dobré nepropadat přesvědčení, že divadlo změní svět, a zároveň nepropadnout frustraci při zjištění, že toho samo o sobě schopno není. Myslím, že divadlo může stát někde na začátku procesu změny, tj. že popostrčí tu imaginaci, tu schopnost představit si nemožné. Takže ano, myslím, že divadlo je jedním z nástrojů pro komentování společnosti a všeho, co zmiňujete.

Zároveň je třeba si přiznat, že divadlo v současné době stojí dost na okraji - jeho aktivistický potenciál, jeho jedinečný charakter živého setkání, živé komunikace je potlačen divadlem “zvykovým”, kdy se chodí do divadelních domů “plnit kulturní zážitek”, nebo se naopak jedná o divadlo elitářské, srozumitelné pouze pro úzce “specializované znalce”. Z divadla se stala měšťácká záležitost a jsem docela za to soustředit se, jak tuhle situaci změnit.

Považujete sám sebe za smějící se bes-tii? Pokud ano, čemu se vysmíváte? Je tento výsměch zbraní proti společenským nešvarům, nebo umělecký manifest zaměřený proti patosu na divadle?

Aj, to je zákeřná otázka. Chápu, že název Lachende Bestien k téhle otázce vybízí. Musím ale říct, že ani před lety, kdy jsme skupinu zakládali, nešlo primárně o výsměch. Leda snad o výsměch moci. Moc nemá smysl pro humor, takže možná nejlepší způsob, jak ji lze rozrušit, je smát se. Anebo jinou cestou, nepřijde mi, že o vážných věcech se na divadle, něčem tak obskurním, dá mluvit vážně. Razím proto zásadu: o vážných věcech s humorem. Funguje to i naopak. Když se divadlo bere moc vážně, ocitne se v pasti. Jsem toho názoru, že mu sluší jistá míra ironie, a tedy vždy i sebeironie. Protože když člověk zapomene na to, že divadlo není realitou, ale realitu zobrazuje nebo ji nějak “esteticky komentuje,” dojde brzy právě k tomu patosu nebo kazatelství.

Ptal se **Pavel Gejguš**

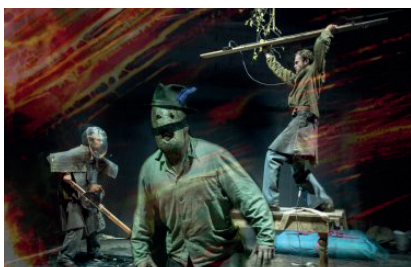

Neděle 2. 6. 2019 / 14:00 / Divadlo Petra Bezruče

MYCENÍ Divadlo Na zábradlí Praha

Cenou Josefa Balvína 2018 oceněná inscenace osvědčeného týmu Divadla Na zábradlí nechává diváka vstoupit do světa lepší společnosti.

Režie: **Jan Mikulášek**, hrají: **Jakub Žáček, Magdaléna Sidonová, Honza Hájek, Johana Matoušková, Jana Plodková, Václav Vašák, Dita Kaplanová, Petr Jeništa.**

Neděle 2. 6. 2019 / 17:00 / Důl Hlubina – Kupelky

HLUBINY Wariot Ideal Praha

V inscenaci zkoumající možnosti divadla jako takového se divák dočká kulinářských experimentů, ponoru do prázekladů křesťanské víry i pohanských rituálů či hledání vlastních kořenů.

Režie: **Wariot Ideal**, hrají: **Jan Dörner, Jan Kalivoda, Vojtěch Švejda, Milena Dörnerová, Šimon Janíček.**

Neděle 2. 6. 2019 / 18:30 / Dům kultury města Ostravy

ELEGANCE MOLEKULY Dejvické divadlo Praha

Hra inspirovaná životem a objevy jednoho z nejvýznamnějších českých přírodovědců profesora Antonína Holého.

Režie: **Petr Zelenka**, hrají: **Ivan Trojan, Veronika Khek Kubařová, Martin Myšička, Pavel Šimčík, Petr Vršek, Zdeňka Žádníková, Vladimír Polívka, Václav Jiráček, Elizaveta Maximová, Lada Jelínková.**

Neděle 2. 6. 2019 / 18:30 / Divadlo Jiřího Myrona

MISS AMERIKA Národní divadlo moravskoslezské

Současná černá komedie přináší groteskní příběh o tom, co by se mohlo stát, kdyby si Josif Stalin a Michail Bulgakov vyměnili své role. Režie: **Miřenka Čechová** a **Spitfire Company**, hraje: **Miřenka Čechová.**

Snář z továrny – zpravodaj festivalu Dream Factory Ostrava 2019. Sobota 1. června 2019, číslo čtvrté. Šéfredaktor: **Pavel Gejguš** (paveldvanov@gmail.com). Korektorka: **Ivana Gejgušová**. Redakce: **Letoslav Holub, Mário Drgoňa, Jakub Liška**. Fotografie: archiv festivalu Dream Factory Ostrava, **Lukáš Horký, Ondřej Durczak, KIVA**. Grafika: **Studio Stojkov**. Sazba: **Lukáš Horký** – Surbanz. Zpravodaj vydává Dream Factory Ostrava. Ředitel festivalu **Tomáš Suchánek**.

Pořadatel

Spolupořadatel

Finančně podporují

OSTRAVA!!!

Festival je realizován za finanční podpory Ministerstva kultury ČR, statutárního města Ostravy a Moravskoslezského kraje